

EUROPEISKA UNIONENS INTEGRERADE HAVSPOLITIK

Europeiska unionens (EU) integrerade havspolitik utgör ett helhetsperspektiv på all EU-politik med anknytning till havet. Den har sin utgångspunkt i tanken att EU kan få större avkastning från sina havsområden med mindre inverkan på miljön genom att samordna det breda spektrumet av sammanlänkade verksamheter med anknytning till oceaner, hav och kuster. Den integrerade havspolitiken syftar därmed till att stärka den så kallade blå ekonomin, som omfattar all havsbaserad ekonomisk verksamhet.

RÄTTSLIG GRUND

Artiklarna 42, 43.2, 91.1, 100.2, 173.3, 175, 188, 192.1, 194.2 och 195.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Det finns ingen uttrycklig bestämmelse i EU-fördraget som ger EU behörighet att lagstifta om havspolitik. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden, som grundar sig på ovannämnda artiklar i EUF-fördraget, utgör emellertid den rättsliga ramen för dess genomförande.

BAKGRUND

En växande medvetenhet om att all havsbaserad verksamhet är sammanlänkad, i kombination med en relativt stor fragmentering av relevanta havsstrategier och beslutsprocesser i olika sektorer, ledde till insatser för att bygga ut en övergripande och mer konsekvent politisk ram. Som en följd av detta begärde kommissionen i sina strategiska mål för 2005–2009 ([COM\(2005\)0012](#)) en integrerad politisk strategi för havsfrågor. I oktober 2007 lanserade kommissionen *En integrerad havspolitik för Europeiska unionen* ([COM\(2007\)0575](#)). Sedan dess har kommissionen lagt fram två lägesrapporter – i oktober 2009 ([COM\(2009\)0540](#)) och i september 2012 ([COM\(2012\)0491](#)) – med en beskrivning av de huvudsakliga resultaten av EU:s integrerade havspolitik och motsvarande havsrelaterad sektorspolitik. Slutligen upphävdes förordning (EU) nr 1255/2011 om inrättande av ett program för att stödja den fortsatta utvecklingen av en integrerad havspolitik genom förordning (EU) nr 508/2014.

MÅL

EU:s integrerade havspolitik är en politisk ram som syftar till att främja en hållbar utveckling av alla havsbaserade verksamheter och kustregioner genom att förbättra samordningen av politik som påverkar oceanerna, haven, öarna, kustområdena, de yttersta randområdena och de maritima sektorerna, och genom att utveckla

övergripande verktyg. Den integrerade havspolitikerna har följande huvudmål och motsvarande åtgärdsområden ([COM\(2007\)0575](#)):

- Maximering av den hållbara användningen av oceaner och hav för att möjliggöra tillväxt i havs- och kustregioner vad gäller sjöfart, kusthamnar, varvsindustri, havsrelaterade arbetstillfällen, miljö och fiskeriförvaltning.
- Upprättande av en kunskaps- och innovationsbas för havspolitikerna genom en övergripande EU-strategi för havs- och sjöfartsforskning (till exempel ramdirektivet om en marin strategi (2008/56/EG) och Horisont 2020-programmet ([2.4.5](#)).
- Förbättring av livskvaliteten i kustområden genom att man främjar kust- och havsturism, utarbetar en gemenskapsstrategi för förebyggande av katastrofer och utvecklar EU:s yttersta randområden och öars havspotential.
- Främjande av EU:s ledarskap i internationella havsfrågor genom ett utökat samarbete på internationell världshavsförvaltningsnivå och, på europeisk nivå, genom den europeiska grannskapspolitiken (EGP) ([5.5.5](#)) och den nordliga dimensionen ([5.5.3](#)).
- Synliggörande av det maritima Europa genom internettillämpningen *European Atlas of the Seas*, som ett sätt att lyfta fram det gemensamma europeiska maritima arvet, och genom att fira havets dag i Europa den 20 maj.

RESULTAT

Den integrerade havspolitikerna omfattar följande konvergerande politikområden:

1. Blå tillväxt

Blå tillväxt är en långsiktig strategi som kommissionen antog 2012 ([COM\(2012\)0494](#)) för att frigöra den blå ekonomins potential och stödja utvecklingen av hållbar ekonomisk verksamhet inom havs- och sjöfartssektorn. Den fokuserar på vattenbruk, kustturism, marin bioteknik, havsenergi och gruvsugning på havsbotten. Därefter lade kommissionen fram ett meddelande om den roll som innovation spelar för den blå ekonomin ([COM\(2014\)0254](#)). Kommissionen har också spelat en ledande roll i fråga om vissa grundläggande initiativ för att stärka den blå tillväxten i EU:

- Ett meddelande om havsbaserad vindkraft ([COM\(2008\)0768](#)) med de åtgärder som behövs för att uppfylla de energipolitiska målen för 2020 och framåt.
- Strategiska riktlinjer för en hållbar utveckling av vattenbruket i EU ([COM\(2013\)0229](#)).
- Meddelandet om blå energi ([COM/2014\)0008](#)), som fastställer en handlingsplan för hur man ska kunna utnyttja potentialen hos havsenergin i Europas hav och oceaner fram till 2020 och därefter.
- En europeisk strategi för ökad tillväxt och sysselsättning inom kust- och havsturism ([COM\(2014\)0086](#)).
- År 2016 lade havsenergiforumet, en grupp bestående av offentliga och privata aktörer och organisationer inklusive företrädare för havsenergiindustrin, företrädare för medlemsstater och regioner, finansörer och icke-statliga

organisationer, fram den strategiska färdplanen *Building Ocean Energy for Europe* (uppbyggnad av havsenergi för Europa).

2. Data och kunskap om havsfrågor

Omfattande havsforskning samt insamling och integrering av data om havsfrågor är avgörande för en hållbar utveckling av havsbaserade verksamheter. I syfte att bemöta detta behov lanserade kommissionen den europeiska strategin för havs- och sjöfartsforskning ([COM\(2008\)0534](#)) 2008. I dokumentet föreslås konkreta åtgärder och mekanismer för att förbättra havs- och sjöfartsforskningen. År 2010 antog kommissionen strategin för kunskap i havsfrågor 2020 ([COM\(2010\)0461](#)), som syftar till att förbättra utnyttjandet av forskningsrön om Europas oceaner och hav genom en samordnad strategi för insamling och sammanställning av data. Efter ett samråd inom ramen för en grönbok ([COM\(2012\)0473](#)) offentliggjorde kommissionen 2014 sin färdplan för strategin för kunskap i havsfrågor 2020 ([SWD\(2014\)0149](#)).

3. Havspanering

En allt större mänsklig inverkan på haven, kombinerat med den snabbt växande efterfrågan på och konkurrensen om havsområden för olika ändamål, såsom fiskeverksamhet, anläggningar för förnybar energi till havs och bevarande av ekosystem, har belyst det akuta behovet av en integrerad havsförvaltning. Parlamentet och rådet antog därför direktiv 2014/89/EU^[1] om upprättandet av en ram för havspanering. Syftet är att främja hållbar tillväxt i havsrelaterade ekonomier och användning av havsresurser genom bättre hantering av konflikter och större synergieffekter mellan olika havsrelaterade verksamheter.

4. Integrerad sjöövervakning

En trygg och säker havsmiljö är också avgörande för utvecklingen av havsrelaterad ekonomisk verksamhet. Integrerad övervakning till havs syftar till att tillhandahålla gemensamma sätt att utbyta information och data mellan myndigheter som arbetar med olika aspekter av övervakning, till exempel gränskontroll, havsföreningar och havsmiljö, fiskerikontroll, allmän brottsbekämpning och försvar. År 2009 fastställde kommissionen de vägledande principerna för utvecklingen av en gemensam miljö för informationsutbyte (CISE) för EU:s sjöbevakningsområde ([COM\(2009\)0538](#)), och 2010 lade den fram en färdplan för upprättandet av CISE ([COM\(2010\)0584](#)). Senare, 2014, offentliggjorde kommissionen ett meddelande om nästa steg för CISE ([COM\(2014\)0451](#)), som för närvarande håller på att utarbetas gemensamt av kommissionen och medlemsstaterna i EU/EES. Syftet är att göra övervakningen till havs mer ändamålsenlig och kostnadseffektiv genom att möjliggöra ett lämpligt, lagligt, säkert och effektivt informationsutbyte mellan sektorer och över gränserna i hela EU. Slutligen är CISE för EU:s sjöbevakningsområde en viktig hörnsten i EU:s strategi för sjöfartsskydd ([3.4.11](#)) genom att den främjar informationsutbyte mellan sjöövervakningsmyndigheter.

5. Havsområdesstrategier

För att bättre ta hänsyn till de särskilda ekonomiska, sociala och miljömässiga särdragen i unionens havsområden har kommissionen lagt fram

[1]EUT L 257, 28.8.2014, s. 135.

havsområdesstrategier för EU:s alla hav och oceaner inom ramen för den integrerade havspolitik. En havsområdesstrategi är en regionspecifik strategi som bygger på samarbete mellan länder inom samma havsområde för att ta itu med gemensamma utmaningar och möjligheter för utvecklingen av den maritima ekonomin och skyddet av havsmiljön. Strategin för Östersjöområdet ([COM\(2009\)0248](#)) var den första övergripande strategi som har utarbetats på "makroregional nivå" och det första steget mot ett regionalt genomförande av den integrerade havspolitik. Kommissionen har antagit andra havsområdesstrategier för Svarta havet ([COM\(2007\)0160](#)) Atlantområdet ([COM\(2011\)0782](#)), den adriatisk-joniska regionen ([COM\(2014\)0357](#)), Arktis ([JOIN\(2016\)0021](#)) och EU:s yttersta randområden ([COM\(2017\)0623](#)). För Medelhavsområdet har två initiativ tagits: ([COM\(2009\)0466](#)) och ([COM\(2017\)0183](#)). Genom dessa regionala strategier upprättar EU också ett närmare samarbete med länder utanför EU i gemensamma havsområden, vilket ger den integrerade havspolitik en internationell dimension.

Med tanke på de marina ekosystemens och de havsrelaterade verksamheternas gränsöverskridande karaktär krävs ett starkt internationellt samarbete för att uppnå ovannämnda mål för den integrerade havspolitik. Redan 2009 offentliggjorde kommissionen ett meddelande om den integrerade havspolitikens internationella dimension ([COM\(2009\)0536](#)) för att stärka EU:s roll i internationella forum. År 2016 offentliggjorde kommissionen och vice ordföranden/den höga representanten sitt gemensamma meddelande om en internationell världshavsförvaltning för havens framtid ([JOIN\(2016\)0049](#)). Där ingår 50 åtgärder som genomförs i hela världen för att uppnå säkra, rena världshav som förvaltas på ett hållbart sätt. Ansträngningar för att stärka den internationella världshavsförvaltningen pågår.

Ett antal specifika åtgärder har inletts av kommissionen i enlighet med handlingsplanen för havspolitik:

- Ett meddelande om strategiska mål och rekommendationer för EU:s sjöfartspolitik som främjar en säker, trygg och effektiv sjöfart ([COM\(2009\)0008](#)).
- Ett meddelande och en handlingsplan för att inrätta ett europeiskt område för sjötransporter utan hinder ([COM\(2009\)0010](#)).
- Ett förslag till direktiv om rapporteringsformaliteter för fartyg som ankommer till och/eller avgår från hamnar i medlemsstaterna ([COM\(2009\)0011](#)).

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Från första början har Europaparlamentet aktivt stött de olika initiativen för att upprätta EU:s integrerade havspolitik. Den 12 juli 2007 antog parlamentet, som svar på kommissionens grönbok om en framtida havspolitik, en resolution som stöder den integrerade havspolitik^[2]. Efter den officiella lanseringen av EU:s integrerade havspolitik antog parlamentet flera resolutioner om en integrerad havspolitik för EU^[3], som svar på ett flertal meddelanden från kommissionen om ämnet. Den 30 november 2011 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) nr 1255/2011 om inrättande

[2]EUT C 175E, 10.7.2008, s. 531.

[3]EUT C 70E, 8.3.2012, s. 70, EUT C 153E, 31.5.2013, s. 274.

av ett program för att stödja den fortsatta utvecklingen av en integrerad havspolitik^[4]. Denna förordning är inte längre i kraft och upphävdes under den senaste reformen av den gemensamma fiskeripolitiken genom antagandet av förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden^[5] (3.3.4).

Den 2 juli 2013 antog parlamentet en resolution om blå tillväxt^[6]. Denna resolution strävar efter att sätta fart på och stödja den integrerade havspolitikerna, samtidigt som man betonar att strategin för blå tillväxt, som ingår i den integrerade havspolitikerna, kommer att främja utvecklingen av synergier och samordnade strategier, och således generera ett europeiskt mervärde.

Den 22 oktober 2013 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) nr 1052/2013 om inrättande av ett europeiskt gränsövervakningssystem (Eurosur)^[7]. Systemet syftar till att upptäcka, förhindra och bekämpa gränsöverskridande brottslighet och säkerställa skydd för migranternas liv.

Den 16 januari 2018 antog Europaparlamentet en resolution om internationell världshavsförvaltning: en agenda för havens framtid i samband med målen för hållbar utveckling till 2030^[8]. Förvaltningen avser all mänsklig havs- och sjöfartsverksamhet, både traditionell och ny, inklusive fiske.

Den 27 mars 2019 antog parlamentet en lagstiftningsresolution om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön^[9]. Inom ramen för upprättandet av en cirkulär ekonomi framhålls det att användare av fiskeredskap som innehåller plast måste överväga återanvändbara alternativ och återanvändningssystem.

Den 4 april 2019 antog parlamentet en lagstiftningsresolution om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om minimikrav på utbildning för sjöfolk^[10]. Syftet är att förbättra sjösäkerheten och förebygga föroreningar till havs genom att ta fram maritim utbildning och certifiering i enlighet med internationella regler och den tekniska utvecklingen.

Den 17 april 2019 antog parlamentet en lagstiftningsresolution om förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation^[11]. Av de sju klustren för globala utmaningar omfattar ett kluster forskning om hållbara och ekonomiskt blomstrande vattenbruk och fiske, och om blå tillväxt och den blå ekonomin.

Den 5 juni 2019 antog Europaparlamentet och rådet direktiv (EU) 2019/904 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön^[12].

Den 20 juni 2019 antog Europaparlamentet och rådet direktiv (EU) nr 2019/1159 om ändring av direktiv 2008/106/EG om minimikrav på utbildning för sjöfolk och om

[4]EUT L 321, 5.12.2011, s. 1.

[5]EUT L 149, 20.5.2014, s. 1.

[6]EUT C 75, 26.2.2016, s. 24.

[7]EUT L 295, 6.11.2013, s. 11.

[8]EUT C 458, 19.12.2018, s. 9.

[9]Antagna texter, P8_TA(2019)0305.

[10]Antagna texter, P8_TA(2019)0354.

[11]Antagna texter, P8_TA(2019)0396.

[12]EUT L 155, 12.6.2019, s. 1.

upphävande av direktiv 2005/45/EG om ömsesidigt erkännande av certifikat för sjöfolk utfärdade av medlemsstaterna^[13].

Den 20 juni 2019 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) nr 2019/1239 om inrättande av en europeisk kontaktpunkt för sjöfart och om upphävande av direktiv 2010/65/EU^[14]. Huvudsyftet är att fastställa harmoniserade regler för tillhandahållande av den information som krävs för fartygsanlöp, i synnerhet genom att säkerställa att samma datauppsättning kan rapporteras på samma sätt till varje nationell kontaktpunkt för sjöfart.

Den 28 november 2019 antog parlamentet en resolution om FN:s klimatkonferens 2019 i Madrid, Spanien (COP25)^[15]. Parlamentet påminner om att klimatförändringarna är en av de största utmaningar som mänskligheten står inför, och uppmanar till globala insatser för att bekämpa den. Parlamentet understryker att ett internationellt samarbete, internationell solidaritet samt ett starkt internationellt engagemang för gemensamma åtgärder i rätt tid är den enda lösningen för att fullgöra vårt kollektiva ansvar för att skydda hela planeten.

Den 15 januari 2020 antog parlamentet en resolution om den europeiska gröna given^[16]. Parlamentet stöder kommissionens förslag om att fastställa ett globalt bindande mål för att skydda och återställa den biologiska mångfalden vid FN:s konferens om biologisk mångfald i oktober 2020. Dessutom uppmanas kommissionen eftertryckligen att bland annat ge den gröna given en "blå" dimension och att helt inbegripa världshavsdimensionen som en central del av den gröna given genom att utarbeta en handlingsplan för världshaven och vattenbruket.

Marcus Ernst Gerhard Breuer
10/2023

[13][EUT L 188, 12.7.2019, s. 94.](#)

[14][EUT L 198, 25.7.2019, s. 64.](#)

[15]Antagna texter, [P9_TA\(2019\)0079.](#)

[16]Antagna texter, [P9_TA\(2020\)0005.](#)

